

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษา

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ด้านงานบริหาร งานเทคนิคและงานบริการ ตลอดจนความร่วมมือกับห้องสมุดกลางของโรงเรียน

2. ทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาของครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาและครูบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดหมวดวิชาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จากเอกสารต่าง ๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และดำเนินการวิจัยในหัวข้อดังต่อไปนี้

การกำหนดกลุ่มประชากร

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดสอบเครื่องมือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากร

ในการกำหนดกลุ่มประชากรที่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่มีการจัดห้องสมุดหมวดวิชานั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ตำรวจรายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2539 จากเอกสารของกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และจัดส่งแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้น (ภาคผนวก ข) ไปให้ครูบรรณารักษ์เป็นผู้ตอบ โดยมีจำนวน

โรงเรียน 4 ขนาด คือ ขนาดใหญ่พิเศษ 50 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 47 โรงเรียน ขนาดกลาง 15 โรงเรียน และขนาดเล็ก 4 โรงเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2539) รวมทั้งสิ้น 116 โรงเรียน

2. ผลจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่า แต่ละโรงเรียนมีจำนวนห้องสมุดหมวดวิชาไม่เท่ากัน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางยังมีจำนวนห้องสมุดหมวดวิชาน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องจำกัดกลุ่มประชากรให้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ และมีห้องสมุดหมวดวิชาครบ 5 หมวดวิชาสามัญ ได้แก่ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาภาษาต่างประเทศ และหมวดวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้กลุ่มประชากรมีลักษณะใกล้เคียงกัน หลังจากการตั้งแบบสำรวจข้อมูล ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 85 ชุด ซึ่งยังไม่ครบตามจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 116 โรงเรียน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีสุ่มกาหนดทางโทรศัพท์ประกอบ จึงครบตามจำนวนดังกล่าว จากข้อมูล พบว่า ห้องสมุดหมวดวิชาโรงเรียนขนาดเล็กกับห้องสมุดหมวดวิชาโรงเรียนขนาดกลาง บางโรงเรียนมีห้องสมุดหมวดวิชา แต่บางโรงเรียนมีไม่ครบ 5 หมวดวิชา

3. จากโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 97 โรงเรียน ปรากฏว่าโรงเรียนที่มีห้องสมุดหมวดวิชาครบ 5 หมวดวิชา มีจำนวน 78 โรงเรียน ดังรายชื่อในภาคผนวก ค

4. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา และครูบรรณารักษ์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 78 โรงเรียน โดยเป็นครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา จำนวน 390 คน และครูบรรณารักษ์ จำนวน 78 คน รวมจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 468 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. สัมภาษณ์ครูบรรณารักษ์ และครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร 2 แห่ง คือโรงเรียนทิวาภิเษก และโรงเรียนนวมินทราชูทิศ เดิรมอุดมศึกษาน้อมเกล้า เนื่องจากมีการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาที่เป็นรูปแบบชัดเจน พร้อมทั้งสังเกตการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร ด้วยตนเอง และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามขึ้น 2 ชุด คือ แบบสอบถามสำหรับครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา และแบบสอบถามสำหรับครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียน

ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา ความร่วมมือกับห้องสมุดกลางของโรงเรียน ปัญหาในการดำเนินงาน และทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาและการดำเนินงานแต่ละด้าน

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ เพื่อสอบถามห้องสมุดหมวดวิชาที่รับผิดชอบ ภูมิการศึกษา ความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ เหตุผลการมาปฏิบัติงาน ระยะเวลาปฏิบัติงาน และการะงานที่ต้องปฏิบัติ

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา ความร่วมมือกับห้องสมุดกลางของโรงเรียน และปัญหาในการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ก. สภาพการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา ด้านงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ จำนวน 18 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- การดำเนินงานด้านงานบริหาร จำนวน 13 ข้อ
- การดำเนินงานด้านงานเทคนิค จำนวน 2 ข้อ (ประกอบด้วยคำถามย่อยอีก 8 ข้อ)

- การดำเนินงานด้านงานบริการ จำนวน 3 ข้อ

ข. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดหมวดวิชา กับห้องสมุดกลางของโรงเรียน จำนวน 22 ข้อ ประกอบด้วย

- ความร่วมมือด้านงานบริหาร ประกอบด้วยคำถามย่อย จำนวน 8 ข้อ
- ความร่วมมือด้านงานเทคนิค ประกอบด้วยคำถามย่อย จำนวน 7 ข้อ
- ความร่วมมือด้านงานบริการ ประกอบด้วยคำถามย่อย จำนวน 7 ข้อ

ค. ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชา จำนวน 37 ข้อ ประกอบด้วย

- ปัญหาด้านงานบริหาร ประกอบด้วยคำถามย่อย จำนวน 14 ข้อ
- ปัญหาด้านงานเทคนิค ประกอบด้วยคำถามย่อย จำนวน 10 ข้อ
- ปัญหาด้านงานบริการ ประกอบด้วยคำถามย่อย จำนวน 8 ข้อ
- ปัญหาด้านความร่วมมือ ประกอบด้วยคำถามย่อย จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 ทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชา และการดำเนินงานแต่ละด้าน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ก. ทัศนคติที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชา มีจำนวน 12 ข้อ

ข. ทักษะคติดที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาแต่ละด้านโดยมีรายละเอียดดังนี้

- ทักษะคติดที่มีต่อการดำเนินงานด้านบริหาร ประกอบด้วยคำถามย่อย

จำนวน 10 ข้อ

- ทักษะคติดที่มีต่อการดำเนินงานด้านเทคนิค ประกอบด้วยคำถามย่อย

จำนวน 12 ข้อ

- ทักษะคติดที่มีต่อการดำเนินงานด้านบริการ ประกอบด้วยคำถามย่อย

จำนวน 10 ข้อ

สำหรับคำถามในเรื่องปัญหา / ทักษะคติดที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชา เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนแบ่งได้ 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	เป็นปัญหา/เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เป็นปัญหา/เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เป็นปัญหา/เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เป็นปัญหา/เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เป็นปัญหา/เห็นด้วยน้อยที่สุด

ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับคณาจารย์ห้องสมุดกลางของโรงเรียน แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลห้องสมุดโรงเรียน และทักษะคติดที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชาและการดำเนินงานแต่ละด้าน

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามจำนวน 4 ข้อ เพื่อถามวุฒิการศึกษา วุฒิต่างบรรณารักษศาสตร์ ระยะเวลาปฏิบัติงาน และการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลห้องสมุดโรงเรียน และความร่วมมือกับห้องสมุดหมวดวิชา แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอนคือ

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนและห้องสมุดโรงเรียน จำนวน 6 ข้อ

ข. ความร่วมมือระหว่างห้องสมุดกลางของโรงเรียนกับห้องสมุดหมวดวิชา จำนวน 22 ข้อ ประกอบด้วย

- ความร่วมมือด้านงานบริหาร ประกอบด้วยคำถามย่อย จำนวน 8 ข้อ
- ความร่วมมือด้านงานเทคนิค ประกอบด้วยคำถามย่อย จำนวน 7 ข้อ
- ความร่วมมือด้านงานบริการ ประกอบด้วยคำถามย่อย จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 3 ทักษะที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชา และการดำเนินงานแต่ละด้าน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ก. ทักษะที่มีต่อห้องสมุดหมวดวิชา มีจำนวน 12 ข้อ

ข. ทักษะที่มีต่อการดำเนินงานห้องสมุดหมวดวิชาแต่ละด้าน โดยมีรายละเอียด

ดังนี้

- ทักษะที่มีต่อการดำเนินงานด้านบริหาร ประกอบด้วยคำถามย่อยจำนวน 10 ข้อ
- ทักษะที่มีต่อการดำเนินงานด้านเทคนิค ประกอบด้วยคำถามย่อยจำนวน 12 ข้อ
- ทักษะที่มีต่อการดำเนินงานด้านบริการ ประกอบด้วยคำถามย่อยจำนวน 10 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

ในการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา และครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 (จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม สมุทรปราการ และสมุทรสาคร) จำนวน 10 โรงเรียน โดยทดสอบครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา 50 คน และครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียน 10 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 60 คน ผลจากการทดสอบแบบสอบถาม พบว่า ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ ชุดที่ 1 (สำหรับครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา) และชุดที่ 2 (สำหรับครูบรรณารักษ์) ในข้อคำถามเดียวกัน คือ ตอนที่ 2 ข้อ ข (ข้อ 22) จากเดิมให้เลือกตอบข้อย่อย 22.1 - 22.4 ทุกข้อ นำมาปรับปรุงเปลี่ยนเป็นให้เลือกตอบเพียง 1 ข้อ สำหรับรายชื่อของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ทดสอบแบบสอบถาม ได้เสนอไว้ในภาคผนวก ง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 468 ชุดทางไปรษณีย์ไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 78 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร เป็นแบบสอบถามสำหรับครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชาจำนวน 390 ชุด และครูบรรณารักษ์ห้องสมุดกลางของโรงเรียนจำนวน 78 ชุด ส่งแบบสอบถามครั้งแรกเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2540 และติดตามทวงถามอีก 2 ครั้งคือ ช่วงปลายเดือนมกราคม และต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2540 ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา จำนวน 302 ชุด (77.4 %) และจากครูบรรณารักษ์จำนวน 74 ชุด (94.9%) รวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งสิ้นจำนวน 376 ชุด (80.3%) ดังรายละเอียดที่ปรากฏอยู่ในตารางที่ 6

ตารางที่ ๕ จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่ได้รับ	ร้อยละ
ครูปฏิบัติงานห้องสมุดหมวดวิชา	390	302	77.4
วิทยาศาสตร์	78	51	13.1
คณิตศาสตร์	78	59	15.1
ภาษาไทย	78	66	16.9
ภาษาต่างประเทศ	78	66	16.9
สังคมศึกษา	78	60	15.4
ครูบรรณารักษ์	78	74	94.9
รวม	468	376	80.3

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

ค่าที่ \bar{X} ที่ได้ มีค่าเฉลี่ย ซึ่งกำหนดคุณภาพไว้ดังนี้

4.51-5.00	หมายความว่า	มีปัญหา/มีทัศนคติ/เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายความว่า	มีปัญหา/มีทัศนคติ/เห็นด้วยในระดับมาก
2.51-3.50	หมายความว่า	มีปัญหา/มีทัศนคติ/เห็นด้วยในระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายความว่า	มีปัญหา/มีทัศนคติ/เห็นด้วยในระดับน้อย
1.00-1.50	หมายความว่า	มีปัญหา/มีทัศนคติ/เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอเป็นเชิงพรรณนาประกอบตารางในบทที่ 4 และสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ตลอดจนข้อเสนอแนะของการวิจัยจะนำเสนอในบทที่ 5 ยกเว้นข้อมูลที่สอบถามครูบรรณารักษ์ในเรื่องที่เป็นข้อมูลของห้องสมุดกลางของโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำเสนอไว้ในส่วนท้ายของบทที่ 2